

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 27 maja 2010 r.

**Pan
Józef Korpak
Starosta Tarnogórski**

LKA-4101-03-01/2010/P/10/061

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Starostwie Powiatowym w Tarnowskich Górach (zwanym dalej Starostwem) w zakresie podejmowania działań związanych z poprawą bezpieczeństwa na drogach publicznych w latach 2000-2010 (I kwartał).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 5 maja 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Staroście niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Starostwa w zakresie spraw objętych kontrolą, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia kontroli:

1. W okresie objętym kontrolą Starostwo realizowało funkcje organu zarządzającego ruchem na drogach publicznych. Zadania te zostały wymienione w § 52 pkt 22–30 Regulaminu Organizacyjnego Starostwa² i powierzone Wydziałowi Transportu i Dróg Publicznych (dalej zwanemu „Wydziałem”) Starostwa Tarnogórskiego, w którym zatrudniono 7 pracowników. Wszyscy pracownicy Wydziału posiadali wyższe

¹ Dz. U. z 2007 nr 231 poz. 1701 ze zm.

² Uchwała Rady Powiatu Tarnogórskiego nr XLVIII/448/2010 z dnia 25 lutego 2010.

wykształcenie, w tym dwóch – wykształcenie kierunkowe transport. NIK, oceniając pozytywnie przygotowanie merytoryczne pracowników Wydziału, zwraca uwagę, iż w swoich wyjaśnieniach Pan Starosta, jako przyczyny niepełnego wykonywania zadań w zakresie okresowych kontroli urządzeń sygnalizacji i bezpieczeństwa ruchu drogowego, podnosił „*ograniczony dostęp do środków transportu oraz konieczność realizacji innych zadań Wydziału*”, co może wskazywać na braki w zakresie organizacji i wyposażenia Wydziału.

2. NIK ocenia pozytywnie rozpatrywanie i zatwierdzanie przez Starostę projektów organizacji ruchu. Starostwo zarządzało ruchem na 290 km dróg powiatowych i 504 km dróg gminnych. Część z tych dróg nie posiadała zatwierdzonych projektów organizacji ruchu, co było spowodowane m.in. przejęciem przez Powiat Tarnogórski, w chwili jego utworzenia w 1999 r., niepełnej i nieaktualnej dokumentacji³. Od 2000 r. w Starostwie opracowano i zatwierdzono dokumentację 612 projektów stałej organizacji ruchu⁴ oraz 1.504 projektów czasowej⁵ organizacji ruchu na drogach zarządzanych przez Powiat Tarnogórski. W 2009 roku projektami objęto 62 km dróg, tj. 7,8 % całej ich długości, zaś 18 km dróg (2,27 %) w I kwartale 2010 r. W zbadanych 80 projektach, zatwierdzonych przez Starostę Tarnogórskiego w 2009 r. i w I kwartale 2010 r. (30 % projektów zatwierdzonych w tym okresie), nie stwierdzono nieprawidłowości.
3. NIK ocenia pozytywnie prowadzenie przez Starostwo ewidencji obowiązujących projektów organizacji ruchu. Przez cały okres objęty kontrolą, stosownie do wymagań § 3 ust. 1 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem⁶ (dalej zwanego „rozporządzeniem o zarządzaniu ruchem”), Starostwo przechowywało i ewidencjonowało projekty organizacji ruchu. Ewidencję prowadzono rzetelnie i w sposób zgodny z wymogami § 9 ust. 2 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem. Projekty organizacji ruchu przechowywano stosownie do wymagań określonych w § 9 ust. 3 i 4 ww. rozporządzenia. W każdym przypadku projekty ujęte w ewidencji przekazywano

³ Obowiązek organizacji ruchu na podstawie zatwierdzonej organizacji ruchu na drogach nowo wybudowanych lub jej zmiany na drogach istniejących, po wejściu w życie rozporządzenia o zarządzaniu ruchem, tj. po dniu 29 października 2003 r.

⁴ W tym 358 zmian po dniu 29 października 2003 r.

⁵ W latach 2000-2001 ewidencja dla zatwierdzonych projektów organizacji ruchu o charakterze stałym i czasowym prowadzona była łącznie.

⁶ Dz. U. Nr 177, poz. 1729). Wcześniej obowiązywało rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 10 października 2000 (Dz. U. nr 90, poz. 1006).

jednostkom mającym realizować organizację ruchu, z wyprzedzeniem zapewniającym terminowe wprowadzenie tej organizacji.

4. Starostwo przeprowadzało analizy istniejącej organizacji ruchu w zakresie bezpieczeństwa ruchu i jego efektywności, wymagane przepisem § 2 ust. 1 pkt g rozporządzenia o zarządzaniu ruchem, a także podejmowało współpracę w tym zakresie z innymi podmiotami odpowiedzialnymi za stan bezpieczeństwa na drogach. W okresie objętym kontrolą Starostwo wykonało takie analizy w odniesieniu do 12 odcinków dróg. Do prowadzenia analiz wykorzystywano m.in. kontrole przeprowadzane przez pracowników Wydziału w terenie, jak również materiały i opinie Wojewódzkiej oraz Powiatowej Komendy Policji, które wskazywały miejsca i przyczyny wypadków, stan techniczny dróg, obiektów mostowych, urządzeń zabezpieczających i innych urządzeń związanych z drogą oraz niewłaściwą organizacją ruchu. NIK ocenia pozytywnie prowadzenie przez Starostwo analiz istniejącej organizacji ruchu oraz współpracę z innymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo ruchu, zwracając jednocześnie uwagę, na opisany poniżej brak przepływu informacji pomiędzy Wydziałem, a Zarządem Dróg Powiatowych⁷ (dalej zwanym ZDP).

Równocześnie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Starostwo było zobowiązane, zgodnie z § 12 ust. 5 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem, do „przeprowadzania, co najmniej raz na 6 miesięcy kontrolę prawidłowości zastosowania, wykonania, funkcjonowania i utrzymania wszystkich znaków drogowych, urządzeń sygnalizacji świetlnej, urządzeń sygnalizacji dźwiękowej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego umieszczonych na drogach jemu podległych”. Stwierdzono, że kontrole te nie były przeprowadzane zgodnie z ww. przepisem. Podnoszone przez Pana Starostę w wyjaśnieniach przeprowadzanie wspomnianych kontroli przez pracowników „przy każdej okazji wizji w terenie związanej z rozpatrywaniem wniosku czy interwencji oraz w czasie sprawdzania poprawności wykonania zadań technicznych wynikających z realizacji zatwierdzonego projektu organizacji ruchu drogowego”, nie może być uznane za wykonanie tego obowiązku, gdyż zakres tych działań nie obejmował wszystkich znaków, sygnalizacji i urządzeń bezpieczeństwa ruchu, a ponadto działania te, wynikające z przepisu § 12 ust. 3 cytowanego rozporządzenia, dotyczyły nowowprowadzonych projektów organizacji ruchu.

⁷ Jednostka organizacyjna Powiatu.

2. W przypadku 3 odcinków dróg - mostu w ciągu drogi powiatowej 3209/S Tworóg–Hanusek, drogi powiatowej Księży Las–Łubie oraz odcinka drogi powiatowej 2905/S Brynek–Pyskowice - nie opracowano i nie wprowadzono zatwierdzonego projektu stałej organizacji ruchu, pomimo takiego obowiązku wynikającego z § 4 ust. 1 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem. Podobnie w przypadku 4 odcinków dróg - 3 odcinków wyżej wymienionych oraz odcinka drogi 3241/S - w okresie prac remontowych mostu na rzece Brynica nie opracowano i nie wprowadzono, na okres wykonywania robót, czasowych projektów organizacji ruchu. Pomimo że, zgodnie z § 52 ust. 3 Regulaminu Organizacyjnego Starostwa, do zadań Wydziału należało sprawowanie nadzoru nad działalnością ZDP, to Wydział ten nie posiadał informacji o wprowadzanej przez ZDP, w miejscach przeprowadzanych remontów, czasowej i stałej organizacji ruchu. NIK ocenia negatywnie dopuszczenie do wprowadzania przez zarządcę drogi stałej oraz czasowej organizacji ruchu, bez zatwierdzonego przez Starostę projektu.
3. W ciągu dróg zarządzanych przez Powiat znajdowało się 26 obiektów mostowych. Zarządzającym tymi mostami był ZDP, który wykonywał m.in. kontrole okresowe stanu technicznego tych obiektów, przewidziane w art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁸. Odnotowane w książkach obiektów wyniki tych kontroli, prowadzonych w latach 2007-2009, wskazują, iż zmiany stanu technicznego 6 obiektów miały wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz ruchu pieszych (m.in. ograniczenie nośności i dopuszczalnych prędkości na poszczególnych obiektach, niska stabilność barier w pieszych ciągach schodowych). O zmianach tych ZDP nie informował Starostwa, a Wydział nie egzekwował przekazywania tych informacji. Konsekwencją powyższego było niedostosowanie organizacji ruchu do zmian warunków drogowych, co NIK ocenia negatywnie.

W toku kontroli poinformowano Starostę Tarnogórskiego, w trybie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK, o stwierdzeniu przypadków bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia ludzkiego, które dotyczyły:

- Stanu technicznego podłoża oraz barier schodów na wiadukcie kolejowym w Tarnowskich Górach, w ciągu drogi powiatowej 3282/S.
- Zniszczonych barier ochronnych i czoła przepustu w ciągu drogi 3219/S, pomiędzy Kamieńcem a Karchowicami.

⁸ Dz. U. z 2006 r. nr 156 poz. 1118 ze zm.

- Braku znaków i innych oznaczeń ostrzegających o stanie nawierzchni mostu w ciągu drogi powiatowej 3235/S w gminie Krupski Młyn.

Poinformowano również Starostę Tarnogórskiego o niebezpieczeństwie wystąpienia niepowetowanej szkody w mieniu wskutek braku zabezpieczenia antykorozyjnego barier ochronnych mostu w ciągu drogi 2905/S Brynek-Pyskowice oraz zniszczenia struktury materiału w przyczółkach i fundamentach mostu w ciągu drogi powiatowej 3215/S.

Starosta Tarnogórski w dniu 26 kwietnia 2010 r. poinformował, iż: „*W ciągu drogi powiatowej 3219S zostanie naprawiona bariera na przepuszczenie do dnia 30 kwietnia 2010 r. Brakujący odcinek bariery na moście w ciągu drogi powiatowej 3235/S zamontowano w dniu 29 marca 2010 r. Brakujący znak o niebezpiecznym zakręcie w ciągu drogi 3241/S zostanie ustawiony do 30 kwietnia 2010 r.*” Ponadto Starosta poinformował o dokonaniu napraw w pozostałych miejscach.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Zapewnienie realizacji obowiązku przeprowadzania, co 6 miesięcy, kontroli wszystkich znaków drogowych, urządzeń sygnalizacji świetlnej, urządzeń sygnalizacji dźwiękowej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego.***
- 2. Zapewnienie wprowadzania organizacji ruchu wyłącznie na podstawie zatwierdzonych projektów organizacji ruchu.***
- 3. Opracowywanie i wprowadzanie projektów organizacji ruchu, z uwzględnieniem warunków drogowych, wynikających ze stanu technicznego obiektów mostowych w ciągu dróg powiatowych.***

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Starostę, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.